

platil 3.169 Kč 65 h, pročež žádá, by žalovaná uznána byla povinnou částku tuto s příslušnými úroky mu zaplatiti. Domáhá se tedy žalobce, jak správně rozpoznal rekursní soud, vrácení toho, co žalovaná firma v základě neplatného smíru, tedy bez právního důvodu, od něho obdržela, t. j. vydání toho, oč se na jeho úkor bezprávně obohatila. Jelikož však spory z obohacení nemohou býti dohodou vzneseny na rozhodčí soud bursovní (čl. XIII. a XIV. uvoz. zák. k c. ř. s.), nevztahuje se dohoda, že v případných sporech podrobují se strany neodvolatelnému výroku rozhodčího soudu Pražské plodinyvé bursy, na tento spor. K vývodům dovolacího rekursu se podotýká, že žalobce podle svého zde jedině rozhodujícího přednesu (§ 41 druhý odstavec j. n.) nejde zpět na původní právní poměr, což vzhledem k tomu, že ve sporu před rozhodčím soudem bursovním byl žalovaným, ostatně dobře učiniti by ani nemohl, nýbrž že domáhá se žalobou, jak shora doličeno, jen vydání toho, co bez právního důvodu na splnění onoho prý neplatného smíru žalované firmě zaplatil. Ale dovolací rekurs nemá pravdu ani v tom, že v případě neplatnosti smíru šlo by o zahájenou rozepři, jelikož před rozhodčím soudem bursovním žalováno bylo o zaplacení kupní ceny, kdežto nyní jest žalováno na vrácení peněžní částky žalované v základě smíru bez právního důvodu zaplacené, z čeho zřejmě plyne, že jde o jinou spornou věc. Nedůvodnému dovolacímu rekursu, jenž jinak odkazuje se na v podstatě správné důvody napadeného usnesení, nebylo proto vyhověno.

Čís. 5808.

Pojišťovací smlouva.

Sprostředkovací agent není oprávněn povolovati pojištěnci a s ním ujednávatí úchytky neb úlevy oproti základním pojišťovacím podmínkám. Agent takový jest třetí osobou, jež měla účast na pojištěncově klamu. Svěřil-li pojištěnec vyplnění dotazníku sprostředkovacímu agentu pojišťovny, ručí za nepravdivé údaje agentem v něm učiněné.

(Rozh. ze dne 3. března 1926, Rv I 1685/25.)

Žalovaná pojišťovna pojistila manželku žalobcovu na život a zavázala se, že vyplatí pojistné dne 1. října 1938 po případě při dřívějším úmrtí žalobcovy manželky. Po smrti manželky domáhal se žalobce na žalované pojišťovně vyplacení pojistného peníze a, ježto pojišťovna vyplacení odmítla, tvrdíc, že ku pojišťovací smlouvě nedošlo, ježto pojišťovna (její agent) nevěděla v době uzavírání pojišťovací smlouvy, že manželka žalobcova byla stížena nemocí (progresivní paralysou), jíž pak za krátko podlehla, — domáhal se vyplacení pojistného peníze žalobou, jíž procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Ze zjištěných skutečností vyzdvihuje odvolací soud jakožto důležité pro rozhodnutí sporu toto: 1. v návrhu

ze dne listopadu 1923, na jehož základě měla uzavřena býti pojišťovací smlouva, o kterou zde jde, bylo ustanovení odpovídající předpisu zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., že jest nutným vlastnoruční podpis osoby, jejíž úmrtí bylo podmínkou pojištění strany žalující, v tomto případě žalobcovy choti, 2. v době, když žalobce s jednatelem Bertholdem Sch-em a pojišťovacím návrhu jednali, to jest dne 26. listopadu 1923, Julie B-ová (manželka žalobcova) se na místě, kde se jednání konalo, totiž v M., vůbec nenalézala, nýbrž že byla již ode dne 28. září internována v zemském ústavě pro choromyslné v Praze, 3. jméno »Julie B.« na návrhu napsal po předchozím svolení jednatele Bertholda Sch-a žalobce vlastní rukou sám, 4. dle legitimace ze dne 4. září 1906, jejíž pravost byla výslovně přiznána, byl Berthold Sch. společností C. pouze k tomu zmocněn, by přijímal návrhy na pojištění s výhradou schválení správou ústavu. Uváživ tyto skutečnosti a vzhledem na kategorický předpis §u 131 zákona ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák., dle něhož smlouvy o pojištění na život jiné osoby, než pojištěnce, jen tenkrát jsou platnými, když ona jiná osoba dala svůj písemný souhlas, — dospěl odvolací soud na rozdíl od první stolice k právnímu názoru, že mezi stranami ku platné pojišťovací smlouvě nedošlo. Povinnosti opatřiti vlastnoruční podpis Julie B-ové, nemohl býti žalobce sprostěn ani tím, že Berthold Sch. dal své svolení, by žalobce jméno své manželky sám napsal, ani tím, že byl manželem Julie B-ové, poněvadž Berthold Sch. nebyl plnomocníkem žalované, nýbrž jejím sprostředkujícím agentem a v případech zákonného zastoupení činí § 131 zákona výjimku pouze ohledně otce a matky nezl. dítěte. Jinak předpis o písemném svolení jest právem nutícím. V případě, že by bylo pokládati Julii B-ovou za nezpůsobilou k právním činům, bylo by zapotřebí podpisu opatrovníka (§ 271 obč. zák.) a schválení opatrovnického soudu (§ 233 obč. zák.). Ke smlouvě tedy nedošlo a žalobní nárok není po právu. Žalovaná uplatňovala též právo na odstup od smlouvy po rozumu §u 3 zákona a §u 7 všeob. podmínek, avšak touto otázkou netřeba se vzhledem na prokázanou neplatnost smlouvy zaměstnávat (§ 275 c. ř. s.). Avšak i kdyby tu nebylo důvodu právě uvedeného, nebyl by žalobní nárok po právu z důvodu §u 3 zák. o poj., neboť odstoupení žalovaného ústavu od smlouvy bylo oprávněno. Na smlouvu dotyčnou bylo by totiž nazíratí jako na smlouvu písemní uzavřenou vyplněním dotazníku, za jehož obsah by však byl zodpovědným ten, kdo jej podepsal, tudíž žalobce. Dal-li si žalobce, jak nesporno, vyplniti dotazník jednatelem Bertholdem Sch-em, byl povinen, by si to, co jednatel napsal, přečetl a nemůže se omlouvatí tím, že se ho jednatel nevyptával. Potvrzeno-li tudíž, jak rovněž nesporno, v dotazníku, že Julie B-ová v době jeho vyplňování jest úplně zdráva, a bylo-li zamlčeno, že jest již ode dne 28. září 1923 v zemském ústavu pro choromyslné v Praze s diagnosou progresivní paralysy, jde to na účet osoby, jež se pojišťuje, a žalovaný ústav byl po rozumu §u 3 zákona ze dne 27. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. oprávněn od smlouvy odstoupiti, neboť se jednalo o skutečnosti pro posouzení stavu nebezpečí velmi závažné. Odstoupení žalovaného ústavu stalo se v měsíční lhůtě §u 6 zákona, neboť, jak dopisy ze dne 5. dubna

1924 a ze dne 18. dubna 1924 za prokázáno se běře, dozvěděl se žalovaný ústav o tom, kdy a na základě jaké diagnosy byla Julie B-ová do ústavu choromyslných přijata, po dni 5. dubna 1924, kdežto odstoupení od smlouvy ohlásil písemně dne 18. dubna 1924.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, jež uplatňuje pouze dovolací důvod podle §u 503 čís. 4 c. ř. s., staví se ve svých vývodech na jednoduché stanovisko, že veškeré ony velmi podstatné závady, pro které odvolací soud jednak projednávané pojišťovací smlouvě oduznal vůbec platný vznik, jednak uznal oprávnění žalované společnosti od ní ustoupiti, nemají nižádného právního účinku v tomto směru proto, ježto se staly se svolením, pokud se týče s vědomím pojišťovacího agenta žalované společnosti Bertholda Sch-a, který od žalobce příslušný pojišťovací nárok přijal, vyplniti dal a z části a to v dotazníku o okolnostech pro pojištění důležitých i sám vyplnil a že důsledkem toho prý toto vědomí pokud se týče svolení pojišťovacího agenta musí dle §u 47 zák. o poj. sml. platiti za vědomí (svolení) žalované společnosti. Nevadí prý tedy, že Julie B-ová, na jejíž život bylo pojištění navrženo a přijato, nepodepsala vlastnoručně pojišťovacího návrhu, neboť agent svolil, aby ji žalobce sám (jejím jménem) podepsal, nevadí prý též, že v dotazníku o zvláštních pro pojištění závažných skutečnostech byl návrh proti pravdě vyplněn údajem, že je zdráva se zamlčením okolností, že jest v ústavu choromyslných s progresivní paralyzou, ježto se agent žalobce na tyto okolnosti neptal, o zdravotním stavu Julie B-ové věděl a pojišťovací návrh v této části sám vyplnil, takže toto jednání (opomenutí) jeho působí bezprostředně proti žalované společnosti, když žalobci v té příčině provinění nikterak přičítati nelze. Vůči tomu jest uvést, jak zdůraznil již soud odvolací, že shora jmenovaný agent jest prokázaně t. zv. sprostředkovacím agentem, jak se žalobce o tom před zadáním pojišťovacího návrhu přesvědčiti mohl nebo přesvědčiti měl, kdyby byl, jak se slušelo, dbal na zřejmé a nápadným způsobem otištěné upozornění obsažené v tiskopisu pojišťovacího návrhu, že tedy důsledky, které žalobce pro sebe z tohoto jednání a chování agentova a proti žalované společnosti odvozuje na základě §u 47 zák. o pojist. sml. ostatně nepoživajícího ještě moci zákona, jsou zcela nevhodny. Jmenovaný agent jako pouhý sprostředkovací agent nebyl tedy oprávněn žalobci povolovati a s ním ujednávatí úchytky nebo úlevy od základních pojišťovacích podmínek v schematu pojišťovacího návrhu stanovených. Byl-li dle toho požadován vlastnoruční podpis osoby, na jejíž život se pojišťování navrhuje, na doklad jejího souhlasu, měl se žalobce dle toho jedině řídit. Podepsal-li však Julii B-ovou, jejíž vlastnoručním podpisem osvědčené svolení bylo výslovnou podmínkou pro navrženou smlouvu, sám, aniž by byl měl k tomu zmocnění nebo svolení, dal tím svému návrhu nepravé zdání, jež bylo způsobilé žalovanou společností oklamatí a k tomuto oklamání též vedlo a žalobce musí nésti důsledky tohoto svého jednání

a neomlouvá ho, že tak jednal v dorozumění s pojišťovacím agentem, který nejsa k tomu dle plné moci jemu společností udělené zmocněn této úchytky žalobci za společnost platně povolití nemohl a nemůže býti tudíž pokládán za oprávněného jednatele společnosti, nýbrž jen za osobu třetí, která na klamu žalobcovu účasti měla (§§ 871, 875 obč. zák.). Tvrdí-li žalobce v dovolání, že písemný souhlas Julie B-ové jest vykázan tím, že on nárok jako její plnomocník a s jejím souhlasem podepsal, je to jednak novotou, jež odporuje přímo dřívějším procesním tvrzením jeho i skutečnosti, že podepsal Julii B-ovou bez jakéhokoli vyznačení domnělého svého zmocnění, takže tento dovolací důvod jest jen bezúspěšným pokusem zastříti nedostatek jejího pravého podpisu, který až dosud omlouvá jen svolením pojišťovacího agenta. Stejně hledisko platí arciť i o nesprávném vyplnění dotazníku. Svěřil-li žalobce toto vyplnění dotazníku agentovi, ručí on sám z nepravdivých údajů agentem v něm učiněných, ježto dle své jen na akvisici obmezené plné moci byl agent prostředkovatelem žalobcovým a nikoli k ujednání oprávněným jednatelem žalované společnosti. Žalovaná společnost byla tedy zcela nepochybně oprávněna z tohoto důvodu od smlouvy ustoupiti (§ 7 všeob. podm.) a soud odvolací dovodil případně též, že toto právo odstupu v předepsané zákonné lhůtě uplatnila, zjistiť ve shodě s předloženou korespondencí, že se teprve z dopisu ústavu pro choromyslné v Praze ze dne 5. dubna 1924 o tom dozvěděla, co jí bylo v dotazníku pojišťovacího návrhu zamlčeno, totiž že Julie B-ová byla již v oné době v péči ústavu choromyslných s progresivní paralysou. Nevhodně dovolává se žalobce i toho, že žalovaná společnost závazek svůj z pojišťovací smlouvy uznala, neboť ochota, kterou vůči žalobci projevila ku výplatě pojištěné částky datuje se ještě z doby, než se o svém oklamání dozvěděla, jehož zjištěním pozbylo její prohlášení právní závaznosti (§ 871 obč. zák.).

Čís. 5809.

Dědic, jenž vstoupil ve spor, vedený zůstavitelem, a jemuž byla napotom pozůstalost odevzdána, jest povinen zaplatiti útraty prosouzeného sporu, byl-li spor skončen až po odevzdání pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 3. března 1926, Rv I 43/26.)

Albert G. vedl proti Jindřichu W-ovi spor o zaplacení 6.000 Kč. Za sporu Albert G. zemřel a ku pozůstalosti se přihlásila výjimečně ze zákona Augusta G-ová. Sporná pohledávka byla zařazena do pozůstalostního inventáře penizem 2633 Kč 73 h. Pozůstalost, o níž se ukázalo, že je předlůžena, byla odevzdána Augustě G-ové. Po smrti Alberta G-a byl spor proti Jindřichu W-ovi veden dále, po odevzdání pozůstalosti skončen a zvítězivšímu Jindřichu W-ovi přisouzeny byly útraty, ku jichž vydobytí vedl exekuci na jmění Augusty G-ové. Proti exekuci podala Augusta G-ová námitky, jak udala, podle §u 35, 36 a 37 ex. ř. a domá-